

KURENDA

KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

*Dilectis Filiis Nostris
Alexandro Tit. Sancti Augustini
S. R. E. Presb. Cardinali Kakowski
Archiepiscopo Varsaviensi
et Edmundo Tit. S. Joannis extra Portam Latinam
S. R. E. Presb. Cardinali Dalbor
Archiepiscopo Gnesnensi et Posnaniensi
ceterisque Episcopis Poloniae.*

PIUS P.P. XI.

Dilecti Filii Nostri et Venerabiles Fratres, salutem et Apostolicam Benedictionem. Non parum solatii Nobis attulit epistula, quam Varsaviae congregati ad Nos nuper dedistis; non modo enim amore et obsequio ea redundat erga Jesu Christi Vacarium, sed etiam egregiam sollertiam ex omni parte ostendit qua vestrarum diocesium bono consulere studetis. Nec minus caritatem amavimus qua variorum rituum Episcopi e Polonia universa congressi estis; ita ut illud Psalmistae menti Nostrae sponte occurrerit: „Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum“. Quod ad eam pactionem pertinet, quae dudum hanc inter Apostolicam Sedem et Poloniam tam feliciter constituta est, Nos quoque vobiscum de re laetamur vehementer: atque optime quidem vos egistis in annuo isto conventu ea capiendo consilia quae ad pactionem ipsam in usum deducendam maxime conferre viderentur. Ne cessetis igitur una cum diligenti clero, novam quasi sumentes ex fausto eventu alacritatem, pro Dei Ecclesia allaborare; id enim fore certa spes est ut Polonorum gens nobilissima, quae tam bene de re christiana civilique saeculorum decursu merita est, avitae fidei splendorem et gloriam firma retineat. Nos vero qui, ut probe nostis, recens etiam benevolentiae Nostrae significationes patriae vestrae praestitimus, tum sacras B. Bobolae exuvias recuperando, tum veterem cultum B. Bogumili agnoscendo, tum denique paterno animo peregrinos vestros excipiendo, opportuna auxilia Deo vobis precamur suppliciter; quo-

rum in auspiciis, vobis, dilecti Filii Nostri et Venerabiles Fratres, gregibusque unicuique vestrum conceditis, Apostolicam Benedictionem amantissime in Domino impertimus.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, die X mensis Julii anno MCMXXV, Pontificatus Nostri quarto.

(—) Pius PP. XI.

Dnia 27 maja r. b. Stolica Apostolska zezwoliła na oddawanie kultu Słudze Bożemu Bogumiłowi, arcybiskupowi gnieźnieńskiemu, błogosławionym lub świętym zwanemu.

Sacra Poenitentiaría Apostolica.

Dubia circa impeditos ab Urbe adeunda ad iubilaeum lucrandum.

S. Poenitentiaríae Apostolice proposita sunt dubia, que sequuntur:

I. Cum Constitutio *Apostolico muneri*, d. 30 iulii anni 1924, sub n. VIII, ab itinere romano instituendo atque a basilicis visitandis pro indulgentia iubilaei anni 1925 eximat etiam operarios, qui cotidiano sibi victum labore comparantes nequeunt se ab eo per tot dies atque horas abstinere; quaeritur, utrum nomine operarii illi soli intelligi debeant, qui labori manuali incumbunt; an etiam illi, qui arti non servili addicti, modicam ex eorum labore referunt retributionem, ita ut mediis destituantur Urbem peregre petendi.

II. An indulgentia iubilare hoc anno extra Romam ab iis etiam acquiri possit, qui, etsi mediis non careant Urbem petendi, domi tamen alia ratione detinentur, uti, v. gr., uxor a marito abire prohibita.

III. In eadem Constitutione omnibus stabili impedimento detentis, si extra Urbem commorantur, conceditur ut bis intra Anni Sancti decursum iubilarem consequantur indulgentiam: quaeritur idcirco, utrum huiusmodi fideles hanc indulgentiam bis pro se consequi valeant; an semel quidem pro se, iterum vero pro defunctis.

Omnibus mature perpensis, S. Poenitentiaría respondendum esse censuit:

Ad I-um affirmative ad primam partem; negative ad alteram.

Ad II-um negative.

Ad III-um negative ad primam partem, affirmative ad alteram.

Datum ex S. Poenitentiaría Apostolica die 9 martii 1925.

(—) Salvator Luzio, S. P. Regens.

(—) A. Anelli, S. P. Substitutus.

(Acta Ap. Sedis, n. 9, p. 227, 1925 a.).

SEGRETERIA DI STATO

DAL VATICANO^o 14 Julii 1925.

Di Sua Santità

Nr. 44333.

III. me ac Rev. me Domine,

Humanissimas litteras Amplitudinis Tuae, die 27 mensis Junii nuper elapsi missas, Summus Pontifex benignissime excepit.

Profecto iniucundum Sanctitati Suae accidit iisdem litteris comperisse Te denuo instare ut a munere regendae dioecesis Vilmensis tandem eximereris; verum, causas rationesque plurimas easque tam graves affers, quae te ad id impulerunt, ut Summus Pontifex muneris sui esse putaverit desiderio tuo acquiescere et consentire.

Quapropter certiore Te facere satago Sanctitatem Suam Amplitudinis Tuae renuntiationem a munere episcopi Vilmensis ratam habuisse, ac Tibi facultatem fecisse, iuxta tuam petitionem, Romam quam primum petendi et ibidem commorandi, ut negotiis rite vacare possis Congregationis CC. RR. Marianorum, cui laudabiliter praees, cuius etiam res ordinare ac provehere in animo habes.

Porro, ob eximia Tua merita, praeclarasque laudes quas, in regimine Ecclesiae hucusque tuis commissae curis, promeritus es, eadem Sanctitas Sua in testimonium quoque grati animi, Tibi in novo labore adesse ac maximo Amplitudinem Tuam prosequi favore, haud omittet.

Interim vero caelestium munerum copiam Tibi cumulatissime adprecatus, in praemium tot laborum quos feliciter in vinea Domini axhantlasti, Benedictionem Apostolicam Summus Pontifex Tibi peramanter impertiri dignatus est.

Quae dum Tecum communico, occasione hac utor meae erga A. T. existimationis sensus profitendi, quibus maneo

Tibi addictissimus

(—) *P. Card. Gasparri.*

III. mo ac Rev mo Domino
D. no **GEORGIO MATULEWICZ**
Episcopo Vilmensi

Concordat cum originali. Varsaviae
die 1 augusti 1925 an.

(—) † *Georgius Matulewicz,*
Eppus Vilmensis.

BISKUP WILEŃSKI.

Warszawa, dn. 3 sierpnia 1925 r.

Do
Prześwietnej Kapituły Katedralnej Wileńskiej.

Powodowany jedynie względem na większą chwałę Bożą i dobro Kościoła, prosiłem Ojca Świętego, by zechciał łaskawie zwolnić mnie ze Stolicy Biskupiej Wileńskiej. Ojciec Święty, od Którego doznałem w swem życiu łask wiele, w dobroci swej raczył przychylić się do próśb moich i wyświadczyć mi i tę łaskę, iż zdjął z mych nieudolnych bark ciężar rządów diecezji Wileńskiej, jak świadczy o tem pismo Jego Eminencji Kardynała Gasparrego, Sekreterza Stanu, z dnia 14 lipca r. b, którego odpis przy niniejszym załączam.

Wobec powyższego Prześwietna Kapituła z chwilą otrzymania niniejszego pisma ma uważać Stolicę Biskupią Wileńską za wakującą i, stosownie do przepisów prawa kanonicznego, ma przystąpić do wyboru Wikarjusza Kapitulnego.

Całej Prześwietnej Kapitułe składam najserdeczniejsze podziękowanie za okazywaną mi życzliwość i pomoc w rządzeniu diecezją. Na ręce Prześwietnej Kapituły pozwalam sobie przesłać też wyrazy serdecznej podziękii dla wszystkich Pracowników Kurji, jako dla tych, co razem ze mną znosili ciężar i upalenie dnia.

Wszystkim zaś braciom kapłanom oraz całemu ludowi diecezji Wileńskiej w dniu pożegnania ślę z głębi serca pozdrowienie w Panu i błogosławieństwo pasterskie. Zapewniam, że w swych modlitwach zawsze będę pamiętał o diecezji Wileńskiej i będę błagał Najwyższego, by jej mieszkańcy baczyli na to raczej, co winno ich łączyć i jednoczyć, niż na to, co może ich dzielić, by panowała między nimi zgoda i miłość, by wszyscy stali się jedno w Chrystusie, by ten Chrystus dał im pokój prawdziwy i darzył ich wszelkiem błogosławieństwem i wszelkiem szczęściem tak w tem życiu jak i w przyszłym.

(—) *Jerzy Matulewicz, Bp.*

WIKARJUSZ KAPITULNY
WILEŃSKI.

Wilno, dnia 8 sierpnia 1925 r.

Nr. 2883.

Do
Przewielebnych Księży Dziekanów.

Niniejszem zawiadamiam, iż po ustąpieniu JE. Biskupa Matulewicza ze stolicy biskupiej wileńskiej, zostałem dnia 8 sierpnia r. b. wybrany zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, Wikarjuszem Kapitulnym i objąłem rządy nad diecezją wileńską, o czem proszę powiadomić duchowieństwo dekanalne.

(—) *Kazimierz Michalkiewicz,*

Biskup Sufragan Wileński,
Wikarjusz Kapitulny.

Aneks 17 i 18 z protokołu zjazdu biskupów polskich d. 16—29 maja 1925 r.

Aneks 17.

**Komisja mieszana dla konserwacji zabytków w wykonaniu
artykułu XIV Konkordatu.**

§ 1.

Natychmiast po wejściu w życie Konkordatu Ordynariusze tworzą komisje mieszane, wskazane w art. XIV Konkordatu. W skład tej komisji wejśćby powinni oprócz Ordynariusza, jako Przewodniczącego, konserwator rządowy, jeden z architektów i dwaj inni członkowie. Listę, wybranych przez siebie osób, Ordynariusz komunikuje Ministrowi W. R. i O. P. celem uzyskania jego opinii w tym względzie.

§ 2.

Konferencja Biskupów wyznaczy Komitet, którego zadaniem będzie opracowanie instrukcji, określającej organizację, kompetencję i sposób działania komisji mieszanej. Pożądanem byłoby przedstawienie tej instrukcji na Konferencję ogólną Biskupów w maju r. b.

§ 3.

Niewzłocznie przejrzane będą dokładnie przez Ordynariuszów kościelne przedmioty sztuki i zabytki historyczne, stanowiące przedmiot konserwacji w samem mieście djecezjalnem. Jednocześnie wydane zostanie dziekanom polecenie dokonania spisów takich zabytków w myśl art. XIV Konkordatu we wszystkich kościołach i instytucjach kościelnych, znajdujących się w granicach dekanatu.

Aneks 18.

**Instrukcja dla komisyj mieszanych konserwatorskich w wy-
konaniu art. XIV Konkordatu zgodnie z Can. 1510 § 2 Kod.
Pr. Kanonicznego.**

I. Zadanie Komisji Mieszanej Konserwacyjnej.

Art. 1.

Zadaniem Komisji Mieszanej Konserwatorskiej tworzonej na mocy art. XIV Konkordatu z dnia 10 lutego 1925 roku, jest wykonywanie opieki nad kościelnymi zabytkami sztuki i kultury, w granicach artykułu XIV al 13.

II. Organizacja Kom. Miesz. Kons.

Art. 2.

Komisję Mieszaną Konserwatorską stanowią cztery osoby, odpowiadające wymaganiom prawa kanonicznego co do swych kwalifikacji, wybrane przez Ordynariusza Diecezjalnego w porozumieniu z Ministrem W. R. i O. P.

Art. 3.

Prezyduje w Komisji Mieszanej Konserwatorskiej Ordynariusz, zgodnie z wymaganiem can. 1510, lub wyznaczony przez niego zastępca.

Art. 4.

Ordynariusz miejscowy mocen jest zmienić co trzy lata skład osób Komisji Mieszanej Konserwatorskiej, przyczem nowych członków powołuje zgodnie z art. 2 niniejszej instrukcji.

Jeden z członków Komisji, wyznaczony przez Ordynariusza, spełnia funkcje sekretarza.

Art. 5.

Dla prowadzenia biurowości Komisja Mieszana Konserwatorska obmyśli środki w porozumieniu z Ministrem W. R. i O. P.

Art. 6.

Komisja odbywa swe posiedzenia na wezwanie jej Prezesa przynajmniej raz na kwartał. Do ważności posiedzeń Komisji wymagana jest obecność prezesa i dwóch przynajmniej członków tejże Komisji.

Zdania Komisji, mające znaczenie zgodne z can. 1520 § 3, — zapadają zwykłą większością głosów. Przy równym podziale głosów, głos prezesa przeważa.

III. Funkcje Komisji Mieszanej Konserwatorskiej.

Art. 7.

Komisja Mieszana Konserwatorska rozpatrzy przygotowane przez proboszczów i rektorów kościołów inwentarze przedmiotów zabytkowych oraz utworzy wspólny inwentarz diecezjalny.

Art. 8.

Na podstawie inwentarza diecezjalnego zostaną sprawdzone i skorygowane istniejące dotąd inwentarze państwowe kościelnych przedmiotów zabytkowych.

Art. 9.

Objęte inwentarzem kościelnym zabytków — przedmioty pozostają pod opieką rektorów właściwych kościołów, względnie przełożonych danych instytucji, do których przedmioty zabytkowe należą. Udział Administratorów, względnie Rady Parafjalnej w wykonywaniu tej opieki przewiduje can.

1183, 1521, 1522, 1523. Przedmioty te badane będą przez Komisję Mieszana Konserwatorską lub przez delegowanego przez nią eksperta corocznie co do ich stanu.

Art. 10.

Wizja przedmiotów archiwalnych może być dokonywana przez Komisję Mieszana Konserwatorską przy zastosowaniu can. 378 K. Pr. Kan., przez złożenie do przejrzania kwestjonowanych przedmiotów w Kurji Biskupiej w sposób, wskazany w tym kanonie.

Nie mogą stanowić przedmiotu badania pod względem artystycznym dokumenty, wskazane w can. 379 Kod. Pr. Kan. i przechowywane w tajnem Archiwum Biskupiem zgodnie z wymaganiami can. 379-382 tegoż Kod.

Art. 11.

Zabytki nieruchome, objęte inwentarzem diecezjalnym według art. 7 niniejszej instrukcji, nie mogą być burzone, niszczone, przerabiane, odnawiane, rekonstruowane, zdobione lub uzupełniane (nawet instalacjami) bez uprzedniego pozwolenia Komisji Mieszanej Konserwatorskiej. Takież pozwolenie nieodzowne jest przy wszelkich zmianach, zamierzonych w najbliższem otoczeniu ważniejszych zabytków nieruchomych.

Art. 12.

Wykonanie — na zasadzie uzyskanego zgodnie z brzmieniem poprzedniego artykułu — pozwolenia wszelkich robót, dotyczących zabytków nieruchomych, podlega kontroli delegowanych przez Komisję Mieszana Konserwatorską ekspertów.

Art. 13.

Zabytki ruchome kościelne nie mogą być niszczone, usuwane, sprzedawane, zamieniane, przerabiane, odnawiane lub rekonstruowane bez uprzedniego pozwolenia, prócz władz kościelnych, wskazanych w Kod. Pr. Kan., także Komisji Mieszanej Konserwatorskiej. Przewożenie wymienionych zabytków ruchomych na wystawy publiczne wymaga pozwolenia Komisji Mieszanej Konserwatorskiej.

Art. 14.

Wykonywane wszelkich robót, dotyczących zabytków nieruchomych, podlega warunkom, wskazanym w art. 13 niniejszej instrukcji.

Art. 15.

Konserwacja zabytków kościelnych ma być dokonywana kosztem instytucji, będących właścicielami rzeczonych zabytków, przy pomocy zasiłków, dostarczonych przez Rząd.

Art. 16.

Restauracja obrazów zabytkowych, objętych inwentarzem diecezjalnym zabytków — w zastosowaniu can. 1280 ma być dokonywana nie inaczey, jak na podstawie pisemnego pozwolenia Ordynariusza diecezjalnego, po uprzedniem porozumieniu się z Komisją Mieszana Konserwatorską.

Art. 17.

UWAGA: Komisja Mieszana Konserwatorska nie ma kompetencji w zakresie budynków niezabytkowych lub nowowznoszonych.

Ordynarjat, podając do wiadomości powyższe wyjątki z Protokołu Zjazdu Biskupów, niniejszem poleca PWXX Dziekanom dokonanie i przedstawienie do Kurji w terminie miesięcznym, licząc od dnia wydania niniejszej Kurendy, spisów w 3-ich egzemplarzach, stwierdzonych podpisami i pieczęciami XX. Proboszczów i X. Dziekana, przedmiotów sztuki i zabytków historycznych w myśl art. XVI Konkordatu, znajdujących się we wszystkich kościołach i instytucjach kościelnych w granicach dekanatu.

Modus Sortiendi Ritus Inter Catholicos.

In Ecclesia Latina, pro qua Codex directe fuit promulgatus, tantum adsunt ritus Romanus, Ambrosianus, Mosarabicus, qui omnes simul sumpti constituunt ritum latinum.

In Ecclesia Orientali quattuor sunt ritus, qui in varias species subdividi possunt: I. *Ritus graecus*, cuius species sunt: graecus purus, graeco-melchiticus, rumenicus, slavicus. *Slavicus* vero subdividitur in graecoruthenum et graeco-bulgaricum. II. *Ritus syriacus*. III. *Ritus coptus seu copticus*. IV. *Ritus armenus*, cuius sunt variae species. Orientalis Ecclesia constat his quattuor ritibus et hi ritus intelliguntur sub nomine Ecclesiae Graecae aut Orientalis, non secus ac sub nomine Ecclesiae Latinae, Romanae seu Occidentalis intelliguntur ritus Romanus, Ambrosianus, Mosarabicus et varii speciales ritus ordinum regularium. (Cfr. Ius Canonicum, Wernz-Vidal, 1923, p. 21 et sequ).

Aggregatio ad ritum fit per Baptismum in eodem recepto. Ad normam can. 756 proles ritu parentum baptizari debet. Si alter parentum pertineat ad ritum latinum, alter ad orientalem, proles ritu patris baptizetur, nisi aliud iure speciali cautum sit. Si unus tantum sit catholicus proles huius ritu baptizanda est^a. Qui ad preces parentum, contra praescriptum huius canonis, a ritus alieni ministro baptizati sunt, pertinent ad ritum, in quo iuxta praescriptum can. 756 baptizari debuissent (Acta Ap. Sedis 1919, p. 478).

Proles illegitima sequitur ritum matris (C. P. F. 27 martii 1916. A. S. VIII. 105). Hoc in Codice non dicitur, sed planum est quia illegitimi iuridice non habent patrem.

„Inter varios catholicos ritus ad illum quis pertinet, cuius caeremoniis baptizatus fuit“ (can. 98, § 1). Quod vero haeticos et schismaticos attinet, qui ad Ecclesiae sinum redeunt, permittendum censuit S. Congr. de P. F. (20 nov. 1838) ut orientales ritum, qui magis eis placuerit, amplectantur.

Baptismus in aliquo ritu aggregationem ad eundem non inducit his tribus casibus: 1) Si forte baptismus a ministro ritus alieni ab illo, in quo debuerat baptizari, fuit *fraude* personae collatus, vel etiam si ad preces parentum, ut dictum est, a ritus alieni ministro fuit baptizata proles, pertinebit haec ad ritum de quo c. 756; 2) item si collatus fuit a ministro alieni ritus *ob gravem necessitatem*, cum minister proprii ritus praesto esse non potuit; 3) ex dispensatione apostolica, cum facultas data fuit ut quis certo quodam ritu baptizaretur, quin tamen eidem adscriptus maneret (can. 98, § 1)

Mutatio ritus est prohibita. Unde „nemini licet sine venia Apostolicae Sedis (id est. S. Congr. pro Ecclesia Orientali) ad alium ritum transire, aut, post legitimum transitum, ad pristinum reverti „et clerici severe prohibentur ne ad hanc mutationem quemquam inducere praesumant (c. 98, § 2 et 3). Ubi fideles latini et orientales permixti degunt, in pluribus permittuntur, sive necessitatis sive etiam pietatis causa, de sacris alieni ritus participare (can. 866, 881, 905, 1249), at haec frequentatio alieni ritus et praesertim Eucharistiae sumptio non secumfert amissionem proprii. Specialis concessio, ad vitanda incommoda quae rituum diversitate in familiis evenire solent, habentur pro *uxore*, quae potest, ipso iure, in ineundo vel durante matrimonio viri ritum amplecti et matrimonio soluto proprium resumere (C. 98, § 4, 5). Ex quo consequitur, quod facta mutatione matrimonio durante, iuxta regulam generalem, transitus non licet (Institutiones I. Can. Maroto, p. 534-535; De Personis, Chelodi, p. 158, 9).

„In huiusmodi casibus caute procedendum est et praecipue vitandum ne coacte transitus fiat ad ritum latinum et ne suspicio quidem oriatur coactionis ex parte rectorum animarum ritus latini ad inducendam mulierem orientalis ritus ad latinum amplectendum. Curent insuper parochi, et clare, aperte moneant has mulieres de facultate qua pollent, si solutae a vinculo matrimoniali rursus evadant, redeundi ad pristinum ritum orientalem (Rescriptum S. Congr. pro Ecclesia Orientali, Nr. 16098/25).

Matrimonia catholicorum mixti ritus, nisi aliud peculiari iure cautum sit, in ritu viri et coram eiusdem parochi sunt celebranda (c. 1097 § 2).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o dniach świątecznych

z dnia 15 go listopada 1924 roku.

Na mocy art. 1 p. H ustawy z dnia 31 lipca 1923 r. o naprawie Skarbu Państwa i poprawie gospodarstwa społecznego (Dz. U. R. P. Nr. 71 poz. 687) i zgodnie z uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r. stanowią co następuje:

§ 1. Ilość dni świątecznych, wolnych od pracy stosownie do obowiązujących przepisów, ogranicza się do niedziel i następujących dni świątecznych: Nowy rok (1 stycznia), Trzech Króli (6 stycznia), Trzeciego Maja, Wniebowstąpienie Pańskie, Boże Ciało, Świętych Apostołów Piotra i Pawła

(29 czerwca), Wniebowzięcie Najświętszej Marii Panny (15 sierpnia), Wszystkich Świętych (1 listopada), Niepokalane Poczęcie Najświętszej Marii Panny (8 grudnia), Boże Narodzenie (25 grudnia).

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1925 roku.

Prezydent Rzeczypospolitej *S. Wojciechowski.*

Prezes Rady Ministr.: *W. Grabski.*   Min. Pracy i Op. Sp.: *L. Darowski.*

U S T A W A

w przedmiocie zmiany rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15-go listopada 1924 r. o dniach świątecznych (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 928)

z dnia 18-go marca 1925 roku.

Art. 1. § 1. Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 listopada 1924 r. o dniach świątecznych (Dz. U. R. P. Nr. 101 poz. 928) uzupełnia się w sposób następujący:

Oczyszczenie Najświętszej Marii Panny (2 lutego),
drugi dzień Wielkiej Nocy,
drugi dzień Zesłania Ducha Świętego,
drugi dzień Bożego Narodzenia (26 grudnia).

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z właściwymi ministrami.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej *S. Wojciechowski.*

Prezes Rady Ministr.: *W. Grabski.*   Min. Pracy i Op. Społ.: *F. Sokal.*

Ordynarjat gorąco poleca Wielebnemu Duchowieństwu, aby zechciało poprzeć wszelkie usiłowania Ligi Obrony Powietrznej Państwa czyto przez tworzenie Komitetów lub Kół Ligi czy też organizowanie zbiórek podczas Tygodnia Lotniczego, który się odbędzie 6—13 września r. b.

Należy zachęcić parafjan do ofiarności na cele L. O. P. P. Ofiary trzeba wnosić do miejscowych Komitetów lub Kół Ligi albo do Zarządu Komitetu Wojewódzkiego (Wilno, ul. Mickiewicza 7, lokal Spółdzielczego Banku Ludowego).

Zarząd Główny prosi Wielebne Duchowieństwo o odprawienie uroczystego nabożeństwa d. 6 września na intencję Tygodnia i Ligi.

Zmiany w składzie osobistym Duchowieństwa.

Ks. Wincenty Borsuk — mianowany prefektem szkół powszechnych w par. Wawiórka, Ks. Kazimierz Gieczys — prefektem Seminarjum nauczycielskiego w Prużanie, Ks. Bolesław Hermanowicz — prefektem Seminarjum w Świsłoczy, Ks. Tomasz Kaliński — prefektem Seminarjum nauczycielskiego w Grodnie, Ks. Wacław Łukszo — prefektem gimnazjum w Słonimie, Ks. Edward Mikołajūn — prefektem gimn. męskiego w Białymstoku, Ks. Władysław Pogorzelski — prefektem gimn. w Wołkowysku, Ks. Ludwik Sawoniewski — rektorem kościoła SS. Nazaratank w Grodnie, Ks. Zygmunt Siekierko, kapł. archidiec. Moh., prefektem szkół powszechnych w Nowej Wilejce.

O d z n a c z e n i e:

Pan Mecenasa Jan Kamiński został d. 23 lipca r. b. mianowany Tajnym Szambelanem Papieskim.

Schematyzm Kościoła w Polsce.

Podpisany Instytut pozwala sobie niniejszem zawiadomić P. T. Duchowieństwo o wyjściu z druku jego wydaniem i nakładem oddawna oczekiwanej ilustrowanej księgi informacyjno-adresowej p. t.: „Schematyzm Kościoła Rzymsko-Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej“ z prośbą o poparcie wydawnictwa, przeznaczonego w pierwszej linii dla P. T. Duchowieństwa, przez jak najliczniejsze nabywanie dzieła, które kosztuje bardzo wiele trudu i pracy i dziesiątki tysięcy złotych.

Schematyzm obejmuje wszystkie Diecezje Polski i Emigrację naszą w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Schematyzm zawiera wszelkie potrzebne informacje o Władzach i Urzędach kościelnych, wykazy całego P. T. Duchowieństwa, wszystkich kościołów i parafii, zakonów i klasztorów, alfabetyczne rejestry księży, miejscowości, tabele statystyczne, mapę Kościoła w Polsce i t. d.

Schematyzm opracowany jest na podstawie najnowszego urzędowego materiału, dostarczonego przez wszystkie Kurje Arcybiskupie i Biskupie w Polsce jakoteż przez Księży Biskupów Polskich na Emigracji.

Schematyzm stanowi niezbędny podręcznik przede wszystkim dla każdego Urzędu parafjalnego, wobec czego należałoby go nabywać z funduszów Urzędu (i takich właśnie zamówień otrzymaliśmy w czasie subskrypcji setki) a pozatem powinien być miłym nabytkiem jako prywatna własność wogóle dla każdego księdza.

Cena jednego egzemplarza wraz z kosztem polecanej przesyłki wynosi dla P. T. Duchowieństwa w Polsce 20 zł., w Stanach Zjednoczonych Ameryki 4 dolary.

Na żądanie opracowujemy egzemplarze w trwałe oprawy za dopłatą 4.00 zł. od sztuki. Należytość najkorzystniej jest przekazywać czekiem na rachunek Instytutu Nr. 401 334 w P. K. O. Kraków, można jednakże również przesłać ją pod adresem Instytutu zwykłym przekazem pocztowym.

Na życzenie wysyła się egzemplarze za zaliczką na koszt Instytutu.

Uprasza się o dokładne podanie adresu naszego przy korespondencji wobec istnienia w Krakowie księgarni o podobnym nazwisku.

Instytut Wydawniczy Z. A. Czerneckiego, Kraków 9, Wybickiego 2.

Ordynariat zaleca PWKs. Proboszczom, by w dniu 30 sierpnia okazali możliwą pomoc w urządzaniu kwesty na rzecz walki z gruźlicą, zachęcając wiernych do ofiarności z ambony.

Jest do nabycia we wszystkich księgarniach program wykładów religii w klasie IV szkół średnich, zatwierdzony przez Zjazd Biskupów Polski dn. 26—29 maja 1925. Przedmiotem nauczania w klasie IV jest liturgika.

Z KURJI DIECEZJALNEJ WILEŃSKIEJ.

Wilno, dn. 21 sierpnia 1925 r., № 3105.

X. LUCJAN CHALECKI,
Kanclerz Kurji.
